

Metodické podklady k tvorbě bakalářské/diplomové práce na Katedře sportů v přírodě FTVS UK

Tento text nenahrazuje studium metodologické literatury – Blahuše (1996; 2000), Hendla (2004; 2005), Kováře a Blahuše (1977), Ferjenčíka (2000), Dismana (2002), Jeřábka (1992), Gavory (2001), Cohena a kol. (2000), Kerlingera (1972), Thomase a Nelsona (2015), ad. Je pouhým vodítkem základních pravidel a postupů při tvorbě závěrečné práce na Katedře sportů v přírodě FTVS UK. Nedodržení či opomenutí těchto pravidel a postupů může vést k nepřipuštění práce k obhajobě.

Proč psát závěrečnou práci?

Práce má ukázat, že student umí: orientovat se v odborné problematice, pracovat s primární literaturou (zahraniční i domácí), analyzovat text, kriticky přistupovat k informacím, používat správně odbornou terminologii, přispět syntézou poznatků či výzkumem k rozvoji oboru.

Co musí práce splňovat?

Formální náležitosti:

Odevzdávají se dva vlastnoručně podepsané výtisky na katedru a elektronická verze ve formátu PDF do SIS.

Rozsah práce: diplomová cca. 50-70 stran; bakalářská cca. 30- 40 stran.

Tiskne po jedné (pravé) straně papíru. Při psaní se vychází z ČSN 016910 ze srpna 1997 „Úprava písemností psaných strojem nebo zpracovaných textovými editory“.

Formát papíru A4

Okraje: 2,5 cm nahoře, dole, vpravo, vlevo.

Řádkování: 1,5

Písmo: Times New Roman.

Pro nadpisy a tituly kapitol se doporučuje písmo velikosti 14 bodů a pro vlastní text písmo velikosti 12 bodů. Poznámky, resp. poznámky pod čarou lze psát písmem o velikosti 10 bodů. Text je oboustranně zarovnán (zarovnán do bloku).

Stránky jsou číslovány arabskými čísly. Čísloují se všechny platné stránky počínaje první fyzickou stránkou závěrečné práce. Na některých stránkách se číslo stránky nezobrazuje (např. prázdné stránky, titulní stránka, poděkování, prohlášení, stránky se zvláštní grafickou úpravou aj.). Stránky se čísloují nahoře nebo dole (v záhlaví či zápatí stránky), zpravidla uprostřed stránky. Způsob označování částí textů stanoví norma ČSN ISO 2145 Dokumentace číslování oddílů a pododdílů psaných dokumentů. Pro označení kapitol a podkapitol se nejčastěji používá desetinné třídění. Na konci číselného výrazu se tečka nedělá (např. 1.1.3). Mezi číslem a textem se dělají dvě pevné mezery. Používají se 3 (výjimečně 4) úrovně. Další odlišení úrovní můžeme zajistit volbou fontu a řezem písma.

Po stránce s názvem následují abstrakt s klíčovými slovy v českém a anglickém jazyce, dále se obvykle vkládá strana s poděkováním, pak strana s výpůjčním protokolem pro knihovnu a strana s prohlášením o samostatném vypracování práce.

Obrázky, tabulky, grafy jsou číslovány vzestupně. U každého je popis. Všechny zkratky musí být rozepsány, aby je čtenář nemusel hledat v textu. Převzaté tabulky, obrázky (fotografie), grafy musí být odcitovány nebo musí být uvedeno autorství. V tabulkách používáme jednotky SI. Jednotky musí být uvedeny. Zaokrouhlujeme na stejný počet desetinných míst. Jejich počet zvážít (např. zbytečné, aby věk byl v letech na 4 desetinná místa).

Struktura rešeršní práce

1. Název práce
2. Abstrakt v češtině a angličtině
3. Obsah
4. Úvod
5. Cíle a úkoly práce
6. Metodika práce
7. Vlastní rešerše literatury
8. Diskuze a závěr
9. Použitá literatura
10. Přílohy

Struktura výzkumné práce

1. Název práce
2. Abstrakt v češtině a angličtině
3. Obsah
4. Úvod
5. Teoretická východiska
6. Cíle práce
7. Hypotézy
8. Úkoly práce
9. Metodika
 - a. Soubor
 - b. Realizace měření
 - c. Použité metody měření, přístroje,...
 - d. Vyhodnocení (zpracování) výsledků
10. Výsledky
11. Diskuze
12. Závěr
13. Použitá literatura
14. Přílohy

Struktura odborné práce (metodické a didaktické materiály, elektronická publikace, instruktážní film, příručka,..)

1. Název práce
2. Abstrakt v češtině a angličtině
3. Obsah
4. Úvod
5. Cíle a úkoly práce
6. Metodika práce
7. Vlastní rešerše literatury
8. Praktická část (lze odkázat na přílohu)
9. Diskuze a závěr
10. Použitá literatura
11. Přílohy

Název práce

Musí korespondovat s obsahem a cílem práce.

Abstrakt

Abstrakt se objevuje v knihovnických databázích a je jednou z nejdůležitějších částí práce. Podle abstraktu se často posuzuje, zda čtenář bude dále číst práci nebo ne. Doporučujeme strukturovaný abstrakt o délce 200-300 slov, který by měl obsahovat **cíle, metody, výsledky a závěry**. V případě rešeršní práce je vhodnější použít abstrakt nestrukturovaný. Za abstrakt se uvede 4-6 klíčových slov vystihujících zaměření závěrečné práce. Klíčová slova by měla být rozdílná od slov v názvu práce.

Úvod

Zdůvodnit výběr a důležitost vybrané problematiky. Možnost uvést osobní motivy k výběru tématu. Maximálně dvě strany A4.

Teoretická východiska

Rešeršní část práce. Zpracování teoretických předpokladů ke stanovení cílů a metod. Nutné prostudovat a uvést primární literaturu. Zmínit práce, které byly napsány na dané téma a zvláště nezapomenout na práce vzniklé na domácí fakultě. Zabývat se pouze problematikou, která je spojena s názvem a cíli práce. Zbytečně nezatěžovat text opisováním obecných zákonitostí, ale preferovat odkaz na literaturu. Omezit použití sekundárních zdrojů. Projít knihovní katalogy (nejen ÚTK), elektronické databáze na stránkách UK (informační a poradenské služby – brána k informacím: Web of Science, SCOPUS, EBSCO-SPORTDiscus, ProQuest, Spolit, Theses.cz,...). Na konci teoretické části je vhodné shrnout poznatky do ucelené podkapitoly. Je možné stanovit vědecké otázky.

Cíle a úkoly

Cíle musí vycházet z teorie. Měly by korespondovat s názvem práce. Cíle práce většinou operují s teoretickými koncepty (prožitek, zkušenost, vytrvalost, motivace, ad.). Obvykle udáváme 1-2 cíle.

Úkoly práce představují soupis dílčích činností, které jsou nutné k realizaci práce. Nepsat studium literatury. To je součástí každé práce. Úkolů bývá více (3-6).

Hypotézy

Hypotézy uvádět pouze v typech prací, kde hledáme vztahy mezi proměnnými. Zbytečné v rešeršních pracích. Hypotézy jsou formulovány vyjádřením vztahu mezi manifestními proměnnými: př. *Týdenní aplikace iniciativních her povede u účastníků k významnému zlepšení sebedůvěry dle dotazníku XY.*

Hypotéza, *že rychlejší běh na stadionu povede k větší spotřebě kyslíku* není hypotézou, ale známým faktem.

Metodika práce

V metodice jsou popsány metodologické a metodické postupy při tvorbě práce. I rešerše literatury má své postupy. Nutnost citovat nastudovanou metodologickou literaturu k tématu.

V části „Soubor“ jsou charakterizováni účastníci výzkumu. Popisujeme veškeré okolnosti, které mohou mít vztah k výzkumu. V práci však neuvádíme jména či rodná čísla účastníků.

Výběr souboru ovlivňuje zobecnitelnost výsledků na širší populaci, a proto je nezbytné uvádět, jakým způsobem byli účastníci studie vybráni. V této části se uvádí případný souhlas etické komise s výzkumem. Viz více <http://www.ftvs.cuni.cz/FTVS-224.html>.

V části „Realizace výzkumu“ popisujeme postupy, které by umožnily ostatním zopakovat náš výzkum.

V části „Použité metody měření, přístroje,...“ zdůvodníme výběr přístrojů, dotazníků,... Uvedeme výrobce (autora) a případně odkážeme na literaturu. Rovněž je nutné zmínit limitaci použitých metodik (validita, reliabilita).

Část „Vyhodnocení výsledků“ slouží k popisu procesu vyhodnocení získaných výsledků: použití deskriptivní či indukční statistiky; vyhodnocení statistickým softwarem, použití specifických grafů,... Neuvádíme, že práce byla napsána v programu Word a tabulky vytvořeny v programu Excel.

Výsledky

Ve výsledkové části prezentujeme pouze to nejpodstatnější. Snažíme se o maximální přehlednost. Zbytečná kvanta výsledků zatěžují text, který se stává nepřehledný. Možnost uvedení všech výsledků v přílohách. Jsou-li výsledky v tabulkách, opatříme je komentářem. Doporučujeme neuvádět více jak 6-10 tabulek nebo grafů.

Diskuze

Diskuze je nejdůležitější pasáží odborné práce a prokazuje autorovu schopnost zarámovat své výsledky do obecnějšího kontextu. Je nutné zmínit limitaci studie a srovnat výsledky s ostatní literaturou. Často se zde objevuje literatura uvedená v teoretických východiscích.

Závěr

V závěru práce zopakujeme nejdůležitější přínosy práce. Uvedeme zobecněné výsledky a možnosti jejich aplikace. Můžeme vzpomenout doporučení pro další studie. Vyhnete se formulacím typu: „*V naší práci jsme popsali významné osoby pedagogiky, pak jsme charakterizovali vliv prožitků na utváření osobnosti člověka. Dále jsme uvedli výsledky našeho výzkumu...*“. Čtenáře zajímají konkrétní výstupy práce.

Citace

V práci lze použít buď citační normu ISO 690, 690-2 (viz www.boldis.cz) nebo normu APA. Pokud jsou používány citace z elektronických periodik, je vhodná norma APA 6th edition pro svou jednoduchost.

V textu odkazujeme na literaturu pomocí jména autora a data vydání publikace.

- a) Priest a Gass (1997) rozdělují programy v přírodě na
- b) Problematika měření SF a energetické náročnosti v lezení je velmi dobře popsána (Geus, O'Driscoll, & Meeusen, 2006; Sheel, 2004).
- c) Jiné používané uzly najdeme ve francouzské literatuře (F.F.M.E., 2001)
- d) Aktivity v přírodě hrají důležitou roli pro rozvoj lokálního průmyslu (Ramanatsoa, 1991)
- e) „Pocit dobrodružství se vytváří v naší mysli. Je to napětí, které vzniká vždy, kdykoli se rozhodujeme udělat krok do neznáma,..“ (Neuman, 1998, s. 26)

Nelze v práci doslova citovat celé odstavce. Výjimku mohou představovat některé typy prací, kdy je považováno za nutné seznámit se s původním textem (pedagogické, filozofické,

historické, jazykovědné, ... práce). V případě doslovných citací je nutné uvádět i stranu díla, ze které bylo citováno. Doslovné citace jsou mezi uvozovkami. Veškeré citace v textu se musí objevit i v závěrečném přehledu literatury a naopak.

Doporučujeme naučit se s programem Endnote (případně jiný citační software), kde si můžete ukládat citace vaší prostudované literatury. Program vám usnadní třídění citací a pomůže správně citovat v textu podle zvolené normy. Tento program je dostupný zdarma – v seznamu databází, které má předplacené UK, je uveden jako Endnote Web.

Přehled literatury dle normy APA

Monografie

- Blahuš, P. (1996). *K systémovému pojetí statistických metod v metodologii empirického výzkumu chování*. Praha: Karolinum.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2000). *Research Methods in Education* (5th edition). London and New York: RoutledgeFalmer.
- Disman, M. (2002). *Jak se vyrábí sociologická znalost* (3. vydání). Praha: Karolinum.
- Ferjenčík, J. (2000). *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. Praha: Portál.
- Gavora, P. (2001). *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido.
- Hendl, J. (2004). *Přehled statistickým metod zpracování dat*. Praha: Portál.
- Hendl, J. (2005). *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Praha: Portál.
- Jeřábek, H. (1992). *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha: Karlova Univerzita.
- Kerlinger, F. N. (1972). *Základy výzkumu chování*. Praha: Academia.
- Kovář, R., & Blahuš, P. (1977). *Stručný úvod do metodologie*. Praha: Karlova Univerzita.
- Neuman, J. (1998). *Dobrodružné hry a cvičení v přírodě*. Praha: Portál.
- Priest, S., & Gass, M. A. (1997). *Effective Leadership in Adventure Programming*. Champaign: Human Kinetics.
- Thomas, J. R., Nelson, J. K. & Silverman, S. J. (2015). *Research Methods in Physical Activity* (7th edition). Champaign: Human Kinetics.

Články v časopisech

- Blahuš, P. (2000). Statistická významnost proti vědecké průaznosti výsledků výzkumu. *Česká kinantropologie*, 4(2), 53-71.
- Geus, B. d., O'Driscoll, S. V., & Meeusen, R. (2006). Influence of climbing style on physiological responses during indoor rock climbing on routes with the same difficulty. *European Journal of Applied Physiology*, 98, 489-496.
- Sheel, A. W. (2004). Physiology of sport rock climbing. *British Journal of Sports Medicine*, 38, 355-359.

Internetové stránky

- F.F.M.E. (2001). Les noeuds autobloquants. Retrieved 22.10., 2007, from <http://www.ffme.fr/technique/corde/noeud/autobloquant/index.htm>

Kapitola v monografii

- Ramanatsoa, B. (1991). L'escalade, support d'image pour la publicité d'entreprise. In C. Dupuy (Ed.), *Actes du colloque E.N.S.A. Chamonix 1989*. (pp. 100-107). Joinville-le-Pont: Actio.

Hodnocení

- 1) Hodnocení neprospěl
 - a) hrubé porušení citační etiky; nejsou citovány zdroje v textu;
 - b) opisování prací;
 - c) teorie nevede ke stanovení cílů práce; minimálně nastudovaná primární literatura, objevují se pouze sekundární zdroje;
 - d) vyskytují se vážné nedostatky v obsahu, chybí podstatná část práce (není diskuze nebo závěr, chybí cíle práce);
 - e) není dodržena formální struktura práce;
 - f) větší množství gramatických a lexikálních chyb (cca > 30);
 - g) student se bez omluvy nedostaví k obhajobě.

- 2) Zhoršení hodnocení
 - a) název práce nekoresponduje s tématem a cílem práce
 - b) abstrakt není kompletní; chybí výsledky, závěr nebo metodika;
 - c) anglický abstrakt neodpovídá českému a objevují se podstatné chyby v anglické gramatice;
 - d) student není schopen dostatečně reagovat na dotazy oponenta a komise.
 - e) nedostatečně prostudovaná současná nebo i podstatná starší literatura;
 - f) diskuze je nekompletní; chybí zarámování výsledků do širšího kontextu, konfrontace s literaturou, limitace studie;
 - g) chybí vysvětlující popis u tabulek a obrázků;
 - h) text je „prázdný“, zatížený zbytečným opisováním informací, které nesouvisí s tématem práce;
 - i) špatně formulované cíle nebo hypotézy;
 - j) nevhodně zvolený design práce;
 - k) špatně použité metody k vyhodnocení výsledků;
 - l) kumulace drobných chyb jako špatné zaokrouhlování, nekonzistentní uvádění termínů, překlepy, nejednotné formátování, špatná kvalita tabulek a obrázků;
 - m) stylistické a lexikální prohřešky proti požadavkům odborné práce;
 - n) nesrozumitelná nebo příliš dlouhá prezentace (>15 min);
 - o) drobné chyby v citacích;

- 3) Zlepšení hodnocení
 - a) aplikovatelnost studie v praxi;
 - b) nadprůměrně zpracovaná určitá část práce (organizačně složitý výzkum, časově náročné zpracování výsledků, povedená diskuzní část apod.);
 - c) erudované a správné reakce na dotazy oponentů a členů komise;
 - d) bezchybné formální a grafické zpracování práce.